

แก้วมังกร

ลักษณะทั่วไป

แก้วมังกรเป็นไม้เลื้อย มีอายุยาวนานหลายปี อยู่ในตระกูล Cactaceae หรือ ตะบองเพชร มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Hylocereces undatus* มีชื่อสามัญว่า Dragonfruit หรือ Pitaya โดยเชื่อว่ามีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกากลาง ต่อมามีการปลูกแพร่หลายในประเทศ เช่น เวียดนาม ใต้หวัน มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นต้น จัดเป็นพืชวันยาว คือ ต้องการแสงต่อวันมากกว่าพืชปกติจึงจะสามารถให้ผลผลิตได้ ประเทศไทยจึงสามารถปลูกแก้วมังกรได้ทุกภาค และสามารถให้ผลผลิตตั้งแต่เดือน เมษายน-ตุลาคม ปลูกได้ดีในดินทั่วไปที่ระบายน้ำดี ดินต้องไม่อุ้มน้ำ เป็นระยะเวลานานๆ ระยะเวลาในการปลูกจนออกผลใช้เวลาประมาณ 8-10 เดือน การติดของดอก จะออกจากปลายกิ่ง ดอกมีสีเหลืองอมชมพู และบานในเวลากลางคืน ลำต้นมีลักษณะอวบน้ำ สามารถให้ผลผลิตประมาณ 10-15 กิโลกรัม/หลัก/ปี น้ำหนักผลอยู่ระหว่าง 0.25-0.50 กิโลกรัม/ผล

พันธุ์ส่งเสริม

ยังไม่มีพันธุ์ส่งเสริมอย่างเป็นทางการ แต่พันธุ์ที่นิยมปลูกเป็นการค้าในประเทศไทยในปัจจุบันมี 2 ชนิด คือ ชนิดเนื้อขาวเปลือกแดง และชนิดเนื้อแดงเปลือกแดง ดังนั้นการคัดเลือกพันธุ์แก้วมังกรมาปลูกควรเลือกซื้อจากสวนที่เชื่อถือได้ ควรได้เห็นผลผลิตและทดสอบคุณภาพของผลผลิตก่อนพิจารณานำมาปลูก

พื้นที่ส่งเสริม

สามารถปลูกแก้วมังกรได้เกือบทุกภาคของประเทศไทย

การปลูกแก้วมังกร

วิธีการปลูก

1. ไถกลบหน้าดินไว้ระยะหนึ่ง แล้วทำการไถพรวนเพื่อช่วยกำจัดวัชพืช
2. วางเสา หรือหลัก ระยะห่างระหว่างต้นxแถวxลึก ประมาณ 3.0x3.5x0.5 เมตร แล้วถมดินให้แน่น เสาหรือหลัก ควรมีความมั่นคง แข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักของต้นแก้วมังกรได้ ซึ่งอาจจะมีน้ำหนักรวมมากกว่า 200 กิโลกรัม เช่น ท่อปูน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว หนา 1.4-1.5 เซนติเมตร หรือเสาเข็ม เป็นต้น ควรมีความยาวไม่น้อยกว่า 2 เมตร ปลายเสา หรือหลัก ต้องติดตั้งร้านหรือค้ำ โดยใช้ไม้เนื้อแข็งที่มีความทนทานสามารถใช้งานได้นานถึง 10 ปี เช่น ไม้แดง มาทำเป็นกรอบขนาด 0.5x0.5 เมตรติดตั้งบนปลายเสา เพื่อให้ต้นแก้วมังกรเลื้อยเมื่อเจริญถึงสุดปลายเสา (หลัก)
3. ขุดหลุมปลูกให้มีขนาด กว้างxยาวxลึก ประมาณ 30x30x30 เซนติเมตร รอบ ๆ เสา(หลัก) โดยเสา(หลัก)หนึ่ง ๆ ควรขุดหลุมปลูกแก้วมังกร จำนวน 4 ต้น/เสา(หลัก)

4.ผสมดินและปุ๋ยคอกรองก้นหลุมก่อนปลูก (ควรใช้ปุ๋ยจี้วัวที่หมักสมบูรณ์ดีแล้ว)

5.ยกวัสดุเพาะกล้าวางในหลุม โดยให้ระดับของดินในวัสดุเพาะสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย

6.ต้นพันธุ์ที่ดีควรได้จากการปักชำ หรือต่อยอดด้วยพันธุ์ดี เจริญแข็งแรง มีระบบรากแข็งแรง มีกิ่งใหม่ที่แก่แล้ว ควรสูงจากผิววัสดุเพาะไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร

7.นำเอาวัสดุเพาะออก โดยระวังอย่าให้ดินแตก แล้ววางต้นพันธุ์ลงในหลุม กลบดินที่หล่นลงในหลุม กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น

8.ผูกลำต้นด้วยเชือกฟางกับเสา(หลัก)ให้มั่นคง โดยผูกเป็นระยะๆไม่ให้ลำต้นโอนเอนพร้อมกับจัดตำแหน่งของลำต้นให้กระจายบนเสา

9.รดน้ำให้ชุ่ม

การดูแลรักษา

การใส่ปุ๋ย

1.ปุ๋ยอินทรีย์ ใส่รองก้นหลุมก่อนปลูกประมาณ 1 บั้งก็ หลังจากปลูกแล้วควรใส่หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตรุ่นสุดท้าย ประมาณเสา(หลัก)ละ 1-4 บั้งก็ ตามขนาดของทรงพุ่ม

2.ปุ๋ยเคมี ควรแบ่งใส่เป็น 2 ช่วง คือ

-ช่วงหลังเก็บเกี่ยว ควรใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตราประมาณ 0.2 กิโลกรัม/เสา(หลัก)/ครั้ง และเพิ่มปริมาณขึ้นในปีต่อไปตามอายุและขนาดของทรงพุ่ม โดยใส่ 2 เดือน/ครั้ง

-ช่วงออกดอกและติดผล ควรใส่ปุ๋ย 8-24-24 ในอัตรา 0.2 กิโลกรัม/เสา(หลัก)/ครั้ง และเพิ่มปริมาณขึ้นในปีต่อไปตามอายุและขนาดของทรงพุ่ม โดยใส่ เดือนละครั้ง

-วิธีการใส่ปุ๋ย ควรขุดเป็นหลุม ห่างจากโคนต้นประมาณ 30 เซนติเมตร

หมายเหตุ แก้วมังกรเป็นผลไม้ที่มีความอ่อนไหวต่อปริมาณธาตุไนโตรเจนสูง ถ้าได้รับปริมาณธาตุไนโตรเจนมากเกินไปอาจทำให้การติดผลลดลง เนื่อนี้มี มีกลิ่นเหม็นเขียว เป็นต้น

การให้น้ำ

ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอและพอดี อย่าให้มีน้ำขังและบริเวณรากและโคนต้นในกรณีที่ใช้ท่อปูนทำเป็นเสาหลัก เสานี้จะให้น้ำไว้เพื่อลดความร้อนและเพิ่มความชื้นทำให้รากเกาะเสามากขึ้น ต้นแก้วมังกรที่มีอายุ 2-3 เดือนแรกต้องการน้ำประมาณ 10-20 ลิตร/หลัก/สัปดาห์ และเมื่อต้นแก้วมังกรมีอายุมากขึ้น ลำต้นใหญ่ขึ้น ระบบรากเจริญกระจายไปมากขึ้น ก็ต้องการน้ำ มากขึ้นไปด้วย

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

มดคันไฟ : จะกัดขูด กิ่ง และผลของแก้วมังกรควรทำลายโดยใช้สารคาร์บาริล ละลายน้ำแล้วราดที่รัง หรือนิคมตามตัวมดที่เดินทางเป็นแถว ตามยอดและข้อต่อของต้นของแก้วมังกร

เพลี้ยไฟ : พบในช่วงก่อนดอกบาน 1-2 วัน ควรนิคมสารเคมีป้องกันเพลี้ยไฟ ในช่วงก่อนดอกบาน เช่น พอสซ์ 20% หรือไดเมทโรเอท 40%

นกและแมลงวันทอง : เป็นศัตรูสำคัญในระยะติดผล โดยนกเจาะกินเนื้อแก้วมังกร ส่วนแมลงวันทองจะวางไข่ทำให้มีหนอนภายในผล วิธีป้องกันกำจัดทำได้โดยการห่อผล ในระยะที่ผลมีอายุประมาณ 20 วันหลังดอกบาน (เริ่มจะเปลี่ยนสี) ซึ่งทำเป็นถุงทำด้วยมุ้งพลาสติกสีฟ้าขนาด 30x45 เซนติเมตร

การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่ง ควรตัดแต่งกิ่งอย่างสม่ำเสมอเพราะกิ่งแก่จะไม่ค่อยออกดอกจึงควรมีการตัดแต่งกิ่งที่ดีตั้งแต่ปีแรก ตามแนวทาง ดังนี้

ปีที่ 1: เมื่อต้นเจริญ เผลปลายเสา(หลัก)และร้านออกไปให้ตัดยอดออก เพื่อให้แตกยอดใหม่ในปีแรกควรตัดยอดประมาณ 3 ครั้ง จะได้กิ่งใหม่ 8 กิ่ง/ต้น หรือ 32 กิ่ง/หลัก

ปีที่ 2: เมื่อต้นแก้วมังกรมีอายุครบ 1 ปี จะสามารถออกดอกให้ผลได้บ้างควรตัดแต่งกิ่ง 2 ครั้งจะได้กิ่งใหม่เพิ่มเป็น 32 กิ่ง/ต้น หรือ 128 กิ่ง/หลัก

ปีที่ 3: ตัดแต่งกิ่งและตัดยอดอย่างเบาบางเหมือนปีที่ 2 ในหนึ่งหลักจะมีกิ่งประมาณ 190 กิ่ง

ปีที่ 4และปีต่อไป: หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วควรทำการตัดแต่งกิ่งอย่างหนักโดยตัดเอากิ่งแก่ที่อยู่ในทรงพุ่มออก และเลียงกิ่งสาวให้ได้ประมาณ 200 กิ่งทุกปี

การตัดแต่งผล

เพื่อให้ได้ผลแก้วมังกรที่มีขนาดใหญ่ สม่ำเสมอ และคุณภาพดี ควรตัดแต่งผลบางส่วนออกเหลือไว้เพียง 1 ผล/กิ่ง

การเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

ระยะเวลาเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือ หลังจากดอกบานประมาณ 30 วัน หลังจากผลเปลี่ยนสีแล้ว 4-7 วัน

ลักษณะของผลแก้วมังกรที่แก่พอเหมาะจะมีผิวผลสีแดงบานเย็น กลีบบนผลบริเวณโคนกลีบมีสีแดงเล็กน้อยแต่ส่วนใหญ่เป็นสีเขียว ส่วนผลที่แก่เกินไปเปลือกจะเริ่มปริเป็นทาง กลีบจะเปลี่ยนเป็นสีแดงมากขึ้นเนื้อภายในจะค่อนข้างใสและเหลว

วิธีการเก็บเกี่ยว โดยทั่วไปเกษตรกรจะตัดกิ่งที่ติดผลลงมาก่อนแล้วจึงค่อยตัดผล
แก้วมังกรออกจากกิ่งในภายหลัง ปัจจุบันมีกรรไกรที่ออกแบบเก็บเกี่ยวผลแก้วมังกรโดยเฉพาะ
เพื่อให้เก็บเกี่ยวได้อย่างรวดเร็วไม่ทำให้กิ่งเสียหายมากเกินไป

ผลแก้วมังกรที่เก็บเกี่ยวลงมาแล้ว ควรบรรจุลงในภาชนะที่สะอาด ขนย้ายอย่าง
ระมัดระวังไปยังโรงคัดแยกและบรรจุ เพื่อคัดแยกผลตามขนาด/คุณภาพ

ผลแก้วมังกรที่มีคุณภาพ ควรมีรูปทรงสมส่วน มีกลิ่นที่พอเหมาะสวยงาม มี
ขนาดปานกลาง 0.3-0.5 กิโลกรัม/ผล ผิวเปลือกไม่มีรอยตำหนิ รอยดำง หรือแตกลาย เนื้อแน่น รส
หวานอมเปรี้ยว ความหวานไม่น้อยกว่า 13%บริกซ์

ผลแก้วมังกรสามารถเก็บรักษาไว้ได้นานถึง 15 วันที่อุณหภูมิ 7-10 องศาเซลเซียส
ถ้าเก็บไว้ที่อุณหภูมิต่ำกว่านี้จะเกิดความเสียหายได้ แก้วมังกรถ้าเก็บไว้ในที่ร้อน อุณหภูมิปกติจะเก็บ
รักษาไว้ได้นานประมาณ 3-5 วัน

ปฏิทินการปฏิบัติดูแลรักษา

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	•ใส่ปุ๋ยเคมีมีสูตร 8-24-24	•พ่นยาป้องกันเพลี้ยไฟ	•ใส่ปุ๋ยเคมีมีสูตร 8-24-24	•ห่อผล	•เก็บเกี่ยวผลผลิต				•ตัดแต่งกิ่ง	•ให้น้ำสม่ำเสมอ	
	•ใส่ปุ๋ยเคมีมีสูตร 8-24-24	•ออกดอก							•ป้องกันกำจัดมดคันไฟ	•ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีมีสูตร 15-15-15	

*****

เรียบเรียง ทรงพล ทาเจริญ นักวิชาการเกษตร 7ว กลุ่มส่งเสริมการผลิตไม้ผล

ส่วนส่งเสริมไม้ผลไม้ยืนต้นและยางพารา สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร โทร.02-9406123